

13-08-2014

Til Socialudvalget

Sagsnr.
2014-0098585

Bilag 1: Forventet praksis efter den nye bestemmelse i aktivlovens § 81b

Dokumentnr.
2014-0098585-2

1. Baggrund

Den 11. juni 2014 vedtog Folketinget følgende bestemmelse:

”Midlertidig husleje hjælp

§ 81b. Kommunen kan *i op til 6 måneder* yde *midlertidig hjælp* til *huslejeudgifter* til en *person under 30 år*, der modtager *kontanthjælp, uddannelseshjælp eller revalideringsydelse*, og som er i en *udsat boligsituation*.

Kommunen kan *betinge hjælpen* af, at personen indgår en administrationsaftale, medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig eller deltager i gældsrådgivning el. lign. Kommunen kan bestemme, at hjælpen *udbetales direkte til udlejer*. Udgiften til hjælpen afholdes fuldt ud af kommunen jf. § 99, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 kan ikke anvendes *til direkte at kompensere for økonomiske sanktioner* givet efter denne eller anden lovgivning vedrørende forsørgelsesgrundlaget.

Stk. 3. Hjælp efter stk. 1 kan kun ydes, hvis personen ikke har *økonomisk mulighed* for at betale huslejeudgifterne. Hjælpen kan endvidere kun ydes, hvis personen *ikke har mulighed for at flytte til eller blive anvist en bolig med en lavere husleje*.”

Bestemmelsen trådte i kraft 1. juli 2014, hvorfor forvaltningen ikke havde mulighed for at forelægge indstilling for Socialudvalget forud for implementeringen. Socialforvaltningen orienterer nu om forventet praksis og udgifter til ydelser efter den nye bestemmelse i aktivloven.

2. Målgruppen for den nye bestemmelse

Formålet med den nye bestemmelse er ifølge bemærkningerne at give kommunerne mulighed for at sikre stabilitet omkring visse unges boligsituation for derigennem at *reducere risikoen for hjemløshed* og bidrage til, at de unge holder *fokus på at komme videre* i uddannelse og job. Bestemmelsen skal ifølge forarbejderne give kommunerne mulighed for at støtte unge, der har vanskeligheder ved at *finde eller fastholde* en bolig, de kan betale.

MR Voksne - personale

Bernstorffsgade 17
1577 København V

www.kk.dk

Målgruppen er visse unge i en udsat boligsituation, hvilket afgrænses til:

- personer under 30 år,
- der modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp eller revalideringsydelse, og
- ikke er konkret udsættelsestruede, men har behov for forebyggende hjælp til huslejebetaling på grund af en konkret vanskelig økonomisk situation (som medfører, at personen ikke har mulighed for selv at betale huslejudgifterne), samt
- ikke aktuelt har mulighed for at ændre deres boligsituation, dvs. ikke har mulighed for at flytte til eller blive anvist en bolig med lavere husleje.

Det fremgår dog af bemærkningerne til lovforslaget, at det ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at opnå støtte, at den unge er under 30 år og modtager en af de tre relevante ydelser. Dermed kan ovenstående formålsbeskrivelse i bemærkningerne bidrage til at afgrænse, hvornår kommunen skal yde støtte.

3. Fastlæggelse af praksis

Socialforvaltningen har implementeret bestemmelsen umiddelbart efter 1. juli 2014.

Konkret tages der stilling til hjælp efter bestemmelsen, når en borger selv henvender sig og søger om en ydelse til husleje. I forbindelse med de nuværende bestemmelser vil det ofte være i forbindelse med en varslet udsættelse, at borgeren henvender sig. Borgeren skal dog fremadrettet henvende sig meget tidligt i sit forløb for at få støtte efter § 81b, da det i forarbejderne tilkendegives, at udsættelsestruede borgere ikke hører under bestemmelsen.

Der er ikke udarbejdet bekendtgørelser eller vejledninger fra ministeriets side vedrørende den nye bestemmelse. Det betyder, at forvaltningen alene kan bygge sine tolkninger på bemærkningerne til lovforslaget og på ministeriets notat, som er udarbejdet på baggrund af de modtagne høringsvar.

Nedenfor gennemgås, hvordan forvaltningen vil tolke de vigtigste begreber i bestemmelsen.

Det er væsentligt at påpege, at selv om bestemmelsen udvider området for, hvem der kan opnå kommunal støtte, når de står i en økonomisk trængt situation på grund af de nye satser for uddannelseshjælp, kontanthjælp og revalideringsydelse, så vil alle udsættelser af unge ikke kunne forebygges med den nye bestemmelse. Dels er det ikke alle unge i risiko for hjemløshed, der opfylder betingelserne for bestemmelsen, dels kan den kun bevilges i en midlertidig periode.

Midlertidig hjælp i op til 6 måneder

Kommunen skal i hver enkelt sag konkret tage stilling til, hvor længe den unge kan ydes hjælp, dog kan hjælpen maksimalt ydes i 6 måneder.

Ydelsen kan gives i kortere periode ud fra en konkret og individuel vurdering. Som eksempel på situationer, hvor ydelsen alene kan bevilges i en kortere periode kan nævnes, at den unge starter uddannelse, og dermed vil blive SU-modtager. SU-modtagere er ikke i målgruppen for bestemmelsen. Et andet eksempel kan være, at den unge fylder 30 år indenfor de 6 måneder eller at den unge løser sin udsatte situation indenfor en kortere periode.

Hjælpen kan som udgangspunkt alene kan gives én gang. Dette gælder uanset, om den unge har behov for støtte i en længere periode, eller om det står klart, at den unges boligsituation ikke løses varigt på de 6 måneder. Hvis den unge har behov for yderligere støtte, kan der søges støtte efter § 81 eller 81a, hvis den unge bliver udsættelsestruet.

Selvom ydelsen kan gives i perioder på op til 6 måneder, vil forvaltningen løbende kunne følge op på, om eventuelle betingelser overholdes. Det er således muligt at stoppe en løbende bevilling, hvis den unge ikke følger de fastsatte betingelser. Betingelser kan f.eks. være at søge optagelse på en uddannelse eller at deltage i økonomisk rådgivning.

Hvis den unge på ny kommer i en udsat boligsituation efter tidligere at have modtaget støtte i en periode, må kommunen konkret vurdere, om den unges situation i mellemtiden er ændret så meget, at der er tale om en ny situation, der giver kommunen mulighed for igen at yde midlertidig hjælp. Ministeriet nævner som eksempel, at det kan være tilfældet, hvis den unge efter en periode med arbejde, uddannelse eller lignende igen modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp efter revalideringsydelse.

Forvaltningen vil i den forbindelse med den konkrete og individuelle vurdering af den unges situation lægge vægt på, om der f.eks. har været gjort et reelt forsøg i forhold til at starte uddannelse.

Hvis den unge bliver udsættelsestruet, efter de 6 måneders støtte er ophørt, er der mulighed for, at den unge herefter kan opnå midlertidig støtte efter aktivlovens § 81 og 81a. I modsætning til § 81b er der dog i disse bestemmelser krav om, at der skal være tale om en lovlig bolig, der har en rimelig husleje. Herudover er det tillige en betingelse, at der skal være en varig løsning på den unges boligproblem i udsigt.

Huslejeudgifter

Bestemmelsen kan alene benyttes til at yde støtte til udgifter til husleje. Der kan ikke ydes støtte til afledte udgifter som f.eks. el, vand

og varme, selv om manglende betaling af disse ydelser også på sigt kan føre til udsættelse.

Person under 30 år

Når en ung fylder 30 år og modtager kontanthjælp eller uddannelseshjælp, beregnes satsen for den pågældende måned ud fra den dato, hvor den unge fylder år. Et tilsvarende princip må være gældende for unge, som modtager ydelser efter § 81b. Dermed må det være tilfældet, at den unge kan modtage støtten, indtil dagen hvor den unge fylder 30 år og overgår til en højere ydelse. Støtten beregnes forholdsmæssigt i den måned, den unge fylder 30.

Når der er tale om par, hvor den ene modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp eller revalideringsydelse, deles huslejen ligeligt, og den der modtager de relevante ydelser, og er under 30 år, kan modtage støtte til sin del af huslejen. Det vil i sådanne tilfælde være en forudsætning for udbetaling af støtten, at parret dokumenterer, at den anden del af huslejen også er betalt, så det sikres, at boligen bevares.

Der kan udbetales støtte til par, hvor den ene part opfylder kriterierne for uddannelseshjælp eller kontanthjælp, men hvor hjælpen er reduceret som følge af samleverens indtægt efter kontanthjælpsreformens indførelse af gensidig forsørgelsespligt. Det samme vil gælde efter 1. januar 2015, hvor den ene parts ydelse helt kan bortfalde på grund af partnerens indtægt. I sådanne tilfælde må det antages, at partneren skal dække den del af ansøgerens husleje, som ellers ville blive fastsat som egenbetaling.

Kontanthjælp, uddannelseshjælp eller revalideringsydelse

Der er tale om en udtømmende opremsning af indkomster. Der kan derfor ikke ydes støtte til f.eks. SU-modtagere, modtagere af ressourceforløbsydelse eller dagpengemodtagere.

Ministeriet antager i lovens bemærkninger, at andre grupper bedre selv kan håndtere deres boligsituation, og at de i et vist omfang har adgang til supplerende indtægter.

Aktuelt modtager de relevante grupper følgende:

	Over 25 år	Under 25 år
Jobparate (Kontanthjælp)	6.889 kr.	6.889
Uddannelsesparate (Uddannelseshjælp)	5.857	5.857
Aktivitetsparate (med tillæg)	10.689	6.889
Revalideringsydelse	10.689	6.889

Borgere med andre lave indtægter som f.eks. SU, vil først kunne søge om støtte til husleje, hvis de er udsættelsestruede, jf. aktivlovens § 81a.

Udsat boligsituation

Udsat boligsituation er kernebegrebet i den nye bestemmelse. Bemærkningerne til lovforslaget og høringsnotatet fra ministeriet opremsrer følgende eksempler på unge i en udsat boligsituation:

- 1) Sårbare unge som
 - a. Ikke har boligmæssige alternativer (eller)
 - b. Er i risiko for hjemløshed (eller)
 - c. Har vanskeligt ved at finde og fastholde en bolig, de har råd til
- 2) Unge forsørgere, der har et begrænset rådighedsbeløb som følge af høje boligudgifter.

Ministeriet pointerer, at opremsningen ikke er udtømmende, og nævner, at der også kan ydes støtte til unge, som ikke aktuelt har en bolig, men som kan indflytte i en bolig, hvis de får økonomisk støtte. Det forudsætter, at følgende betingelser er opfyldt:

- Den unge undgår hjemløshed (og)
- Støtten bidrager til, at den unge holder fokus på uddannelse og arbejde (og)
- Den unge ikke har mulighed for at flytte til eller blive anvist en bolig som vedkommende kan betale.

Det fremgår endvidere af lovens bemærkninger, at de unge i bestemmelsens målgruppe endnu ikke er konkret udsættelsestruede, men har behov for forebyggende hjælp på grund af en konkret vanskelig økonomisk situation, og ikke aktuelt har mulighed for at ændre deres boligsituation. Herudover kan også unge, der aktuelt er hjemløse, søge støtte til en bolig, som de på ansøgningstidspunktet alene har tilbud om at kunne leje.

Udsat boligsituation er derfor et meget bredt begreb. Mange unge med en presset økonomi kunne tro, at de er indenfor målgruppen. Herudover kunne man forledes til at tro, at unge, der ønsker bolig på det pressede boligmarked i København ville kunne indgå lejekontrakter om dyre boliger i forventning om, at kommunen i hvert fald i en midlertidig periode vil bidrage til huslejen. Imidlertid vil en ung ikke kunne få støtte til indskudslån til en bolig, der er for dyr i forhold til indtægten. Kravet i aktivlovens § 88 om ansøgningstidspunktet medfører herudover, at en borger normalt ikke kan få hjælp til udgifter, som den pågældende har påtaget sig, inden vedkommende har ansøgt kommunen om hjælp. Der vil derfor kunne være ansøgninger, som kommunen konkret kan afvise med henvisning

til, at borgeren har søgt kommunen om hjælp efter han har påtaget sig udgiften, og der ikke har været en akut situation, som kunne forklare den sene indgivelse af ansøgningen.

Det skal indgå i en konkret vurdering af den enkelte ansøgning, om ydet støtte vil bidrage til at den unge fastholder fokus på uddannelse og arbejde i overensstemmelse med bestemmelsens formål. Hvis der ydes støtte til en ung til en meget dyr bolig mod tilbagebetaling, kan man risikere det resultat, at den unge må forlade boligen efter 6 måneder med en gæld, der kan virke hæmmende i den unges videre forløb.

Hovedmålgruppen må være unge, som har boet i en bolig med en sammenhængende økonomi, men som på grund af f.eks. skift i indtægt ikke længere kan betale samme leje – og som ikke umiddelbart har mulighed for at flytte.

Der kan f.eks. være tale om en ung, som mister arbejdet, og som endnu ikke kan overskue egen situation, og derfor ikke har konkret løsningsplaner som krævet i § 81a. Det kan også være tilfælde, hvor den unge dropper ud af et studium og dermed mister ret til SU-lån eller til at have en biindtægt uden modregning. Det kan også være tilfældet, hvor et samliv eller bofællesskab opløses og en ung pludselig er eneansvarlig for en huslejudgift. Til gengæld skal den unge reagere hurtigt, idet vedkommende endnu ikke er udsættelsestruet, og dermed i stedet skal behandles efter § 81a.

Betinge hjælpen

Det fremgår konkret af § 81b, at kommunen kan stille betingelse om, at borgeren indgår administrationsaftale, deltager i en plan for flytning og deltager i gældsrådgivning. Ifølge bestemmelsen er der tillige mulighed for, at der kan stilles andre relevante krav.

Den nuværende bestemmelse i § 81a giver på tilsvarende vis mulighed for at kommunen kan opstille betingelser for at yde støtte.

Som udgangspunkt vil forvaltningen løbende i en ydelsesperiode følge op på, om betingelserne overholdes. Opstillingen af betingelser skal - ved at der arbejdes mod at skabe en stabil boligsituation - understøtte det overordnede formål om at den unge skal holde fokus på uddannelse og arbejde.

a) Administrationsaftaler

Det er muligt at opstille betingelsen om indgåelse af administrationsaftale for så vidt angår borgere, som modtager kontanthjælp eller førtidspension. Der kan ikke indgås aftaler vedrørende andre typer af indtægter (løn, dagpenge mv.).

Betingelsen er relevant, hvor den udsatte situation skyldes forkerte prioriteringer.

b) Plan for flytning

Betingelsen om medvirken til plan for flytning vil være relevant, hvor borgerens nuværende bolig er for dyr i forhold til borgens økonomi. Planen kan bestå i, at borgerens selv søger en løsning, og borgeren kan være nødt til at finde en mindre eller mindre attraktiv bolig for at løse sin situation. F.eks. kan det være nødvendigt, at borgeren flytter ud af kommunen, hvis der ikke kan findes en bolig, der er billig nok i København.

c) Økonomisk Rådgivning

Økonomisk rådgivning kan være relevant, hvis borgeren mangler overblik over sin situation og sit budget. Socialforvaltningen har siden 1. januar 2013 kunnet tilbyde økonomisk rådgivning.

d) Andre relevante betingelser

Bestemmelsen åbner mulighed for, at der også kan opstilles andre relevante betingelser for en ydelse. I denne forbindelse kan det være særligt relevant at opstille betingelse om, at den unge overholder den studieplan som de udarbejder sammen med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Andre relevante krav kunne være samarbejde med opsøgende indsatser som f.eks. boligrådgiver og social mentor eller at deltage i aktiviteter, som sikre at den unge kan modtage aktivitetstillæg.

Udbetales direkte til udlejeren

Kommunen kan vælge at udbetale støtten direkte til udlejeren. Da støtten kun gives til en del af huslejen, vil forvaltningen i mange tilfælde kræve kvittering fra ansøgeren for, at en del af huslejen er betalt til udlejeren. Såfremt der alene indbetales en del af huslejen fra kommunen, uden at den unge betaler sin andel, vil situationen ikke blive forbedret, og den unge vil derfor – uanset hjælpen fra kommunen - i sidste ende blive udsat fra sin bolig.

Ikke til direkte at kompensere for økonomiske sanktioner

Bestemmelsen fastsætter, at ydelsen ikke direkte må kompensere for sanktionering. Den samme betingelse findes i § 81a, hvorfor forvaltningen har fast praksis for, at en borger ikke må modtage støtte på grund af sanktioneringen.

En ung, der forud for sanktioneringen modtog støtte, kan fortsætte med at modtage støtte. En ung kan også modtage støtte, hvis vedkommendes situation ikke skyldes sanktioneringen.

Hvis en ung henvender sig med en restance efter en længere periode med sanktioneringer, vil den unge ikke blot være i en udsat situation, men direkte udsættelsestruet, og dermed skulle vurderes efter § 81a. Forvaltningen har indtil videre tolket § 81a således, at spørgsmålet om støtte vurderes ud fra bestemmelsens almindelige betingelser, f.eks. om der er tale om rimeligt begrundede udgifter og om udsættelse

forebygges. En ydelse til hjælp til en bagudrettet restance kompenserer ikke direkte for en sanktionering, men forebygger direkte udsættelse. En forudsætning for ydelsen vil dog være, at borgeren samarbejder omkring ophævelsen af sanktionering og fremadrettet overholder betingelserne for kontanthjælpsydelsen.

Ikke økonomisk mulighed for selv at betale huslejudgiften

Der er krav om, at borgeren ikke selv har mulighed for at betale huslejudgiften. Kommunen kan derfor ikke yde hjælp, hvis ansøgeren har indtægter eller formue, som kan dække huslejudgiften.

Bestemmelsen er transbestemt, og kommunen skal foretage en samlet konkret vurdering af den unges eller familiens samlede økonomiske situation. Dette gælder også for unge, der er omfattet af reglerne om gensidig forsørgerpligt som følge af kontanthjælpsreformen.

Det fremgår af bemærkningerne, at det f.eks. ikke i sig selv er tilstrækkeligt for at opnå den midlertidige huslejhjælp, at ansøgeren modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp eller revalideringsydelse.

I både den nye § 81b og den nuværende § 81a skal forvaltningen tage stilling til borgerens situation på ansøgningstidspunktet. Forvaltningen skal ikke tage stilling til om den pågældende borger har brugt sine midler på økonomisk forsvarlig måde. Borgerens eventuelle uansvarlige adfærd får i stedet betydning for, i hvilket omfang borgeren pålægges at tilbagebetale ydelsen.

Ikke har mulighed for at flytte til eller blive anvist en bolig med en lavere husleje

Borgeren kan alene modtage støtte, hvis vedkommende ikke har mulighed for at flytte til en billigere bolig. Der er ikke i denne forbindelse stillet krav om at den billigere bolig skal være beliggende i samme kommune. Bestemmelsen er netop forbeholdt kommuner med boligforsyningsmæssige begrænsninger. Det er derfor forvaltningens tolkning, at det fortsat er muligt at henvise unge boligsøgende til at søge en bolig i områder, hvor der er flere boliger tilgængelige. Det må antages, at det som oftest være en bedre samlet løsning for boligløse at finde en bolig i pendlrafstand til København frem for at blive sofasover i København.

Kommunen har ikke mulighed for at anvise unge en bolig på tværs af kommunegrænser, og der er begrænset mulighed for kommunal anvisning til boliger i København. Kommunen modtager stadig færre boliger til boligsocial anvisning i en prisklasse, som unge under 25 år kan betale. Ventetiden for unge ansøgere under 25 år var i 2. halvår 2013 på ca. 9 måneder i gennemsnit, og den har været stigende de seneste år.

Kommunen har dermed ikke mulighed for at anvise en bolig til alle, som kommer i en vanskelig økonomisk situation på grund af de lave ydelser til unge. Herudover har kommunen heller ikke mulighed for at anvise en billigere bolig indenfor den periode på 6 måneder, som der kan ydes støtte i efter den nye bestemmelse i aktivlovens § 81b. I forvejen forventes det at ændringen af aldersgrænsen for de særlige ungedydelser fra 25 år til 30 år vil sætte den boligsociale anvisning yderligere under pres.

Forvaltningen vælger derfor at tolke bestemmelsen således, at et relevant boligmæssigt alternativ kan være en bolig i en anden kommune, også selv om det ikke er den unges ønske at flytte. Dels kan en flytning forebygge hjemløshed. En flytning til en billigere bolig kan også fastholde den unges fokus på arbejde og uddannelse bedre, end hvis den unge bor i en uforholdsmæssigt dyr bolig med støtte, og opsamler gæld, fordi støtten ydes mod tilbagebetaling.

4. Relevant indhold af forslagets bemærkninger og ministeriets høringsnotat

En række vigtige input til tolkningen af bestemmelsen er ikke indskrevet i selve bestemmelsen men alene omtalt i lovforslagets bemærkninger og/eller i det høringsnotat, som ministeriet har udarbejdet som følge af høringsvarene.

Forebyggende sigte

Det fremgår ikke direkte af lovteksten, at der skal være et forebyggende sigte med bestemmelsen. Det fremgår dog af forarbejderne, at der er tale om midlertidig hjælp med henblik på at skabe en stabil boligsituation, så den unge kan fastholde et fokus på at finde en mere varig løsning i forhold til bolig, job eller uddannelse. Antagelsen er, at den stabile situation og fokus på uddannelse og arbejde vil reducere risikoen for hjemløshed blandt unge

Ifølge høringsnotatet mener ministeriet, at det er vanskeligt af forudsæ den unges situation 6 måneder ud i fremtiden. Derfor er der ikke krav om, at det på forhånd skal kunne forudsæ, at den unges økonomi vil hænge sammen i den nuværende bolig efter 6 måneder.

Dermed er bestemmelsen i § 81b ikke så konkret i sine krav om udsigt til en løsning på den unges boligsituation som den nuværende § 81a. I § 81b er det overordnede formål, at den unge skal holde fokus på arbejde eller uddannelse. Der kan opstilles betingelser for ydelsen. Det er dermed ikke et krav, at den unge har en udfoldet plan for sin situation, men der kan stilles krav om, at der arbejdes hen imod en overordnet løsning.

Ministeriet har dog ikke taget stilling til, at unge, der visiteres som uddannelsesparate, vurderes i stand til at tage en uddannelse inden for de kommende 12 måneder. Kommunerne bliver i relation til uddannelsesmuligheder dermed bedt om at se længere frem i tiden end i relation til fastholdelse af bolig.

Intet krav om at huslejen skal være rimelig.

Der stilles ikke som i § 81a krav om, at huslejen skal være rimelig. Dermed kan den unge i princippet få bevilget støtte til en bolig, som er alt for dyr i forhold til prisniveauet i kommunen generelt, eller alt for dyr i forhold til, hvad det forventes, at den unge kan betale på sigt.

Det kunne være en risiko, at nogle unge ville spekulere i at påtage sig en for dyr husleje, fordi de ønskede bolig i København, i forventningen om at kommunen ville dække en stor del af boligudgiften i en periode.

Imidlertid betyder aktivlovens § 88, at sådanne unge vil kunne afvises med henvisning til, at den unge har påtaget sig udgiften forud for ansøgningen. Herudover vil mange formentlig have behov for lån til indskud, og et sådant lån kan alene gives, hvis huslejen står i rimeligt forhold til borgerens økonomi.

I tilfælde med en urealistisk høj husleje har forvaltningen en væsentlig rådgivningsforpligtelse. Hvis en ung har lejet en bolig med en urealistisk høj husleje er der tale om uforsvarlig økonomi. Hvis den unge opfylder betingelserne for hjælp efter § 81b, vil kommunen derfor typisk samtidig træffe afgørelse om tilbagebetaling af hjælpen. Tilbagebetalingspligten kan dog blot forværre den unges boligproblem, hvis vedkommende efter 6 måneder må fraflytte boligen og i boperioden har oparbejdet en væsentlig gæld til kommunen.

Forvaltningen antager, at det ikke vil være i overensstemmelse med bestemmelsens formål om at sikre, at den unge bevarer fokus på uddannelse og arbejde, hvis den unge i en kortvarig bo-periode oparbejder en væsentlig gæld, som vil være til hinder for en fremtidig bedring af den unges boligsituation.

Det må være hensigten med bestemmelsen at unge, der oplever ændringer i deres indtægt, som betyder, at de ikke har råd til deres bolig, kan få støtte i en midlertidig periode. Det kunne f.eks. være unge, som går fra løn til uddannelseshjælp. Det må tilsvarende være hensigten, at bestemmelsen ikke skal åbne for at unge skal indflytte i boliger med urealistisk høj husleje i forventning om at opnå støtte.

Intet krav om at boligen skal være lovlig

Ifølge bemærkningerne kan der gives hjælp til betaling af husleje uanset om der f.eks. er tale om leje af en lejlighed, et enkeltværelse,

kollegieværelse eller en ungdomsbolig, og det er ikke afgørende, om den unge kan anses som lejer i boligstøttelovens forstand, og om vedkommende i det konkrete lejemål er berettiget til at modtage boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte.

Det fremgår af høringsnotatet fra ministeriet, at der kan gives støtte til en ung, uanset om boligen er lovlig i henhold til anden lovgivning, herunder byggelovgivningen. Hjælpen kan dermed også ydes til en ung, som bor i en bolig, der ikke er godkendt til beboelse (f.eks. kælder- eller lofts- eller erhvervslokaler) eller i et værelse eller en fremlejet bolig i en andelsboligforening, hvor foreningen ikke har godkendt lejemålet eller fremlejemål.

Imidlertid må kommunen kunne stille som krav, at den unge dokumenterer sine udgifter, og efter omstændighederne støtte den unge i en klage til huslejenævnet eller rådgive og vejlede den unge i alternative boligmuligheder.

Hvis den unge bor i en ulovlig beboelse eller i en ulovligt fremlejet bolig, vil der i den konkrete sag kunne argumenteres for, at den unge vanskeligt kan bevare fokus på uddannelse og job, fordi den unge – uanset støtten – løbende vil være truet af udsættelse på grund af de ulovlige boligforhold.

Selv om der ydes hjælp til et ikke-lovligt eller ikke-godkendt lejemål efter § 81b, vil der ikke efterfølgende kunne ydes hjælp til huslejen efter aktivlovens § 81 eller § 81a i tilfælde af at den unge på et senere tidspunkt bliver udsættelsestruet, f.eks. når den 6 måneders periode er udløbet. Både aktivlovens § 81 og 81a stiller krav om, at der skal være tale om et lovligt og godkendt lejemål.

Finde og fastholde en bolig

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at hjælpen kan ydes både til at den unge finder og til at den unge fastholder en bolig.

Dermed vil det være muligt at bevilge ydelsen til en ung, som ikke aktuelt har en bolig. Som udgangspunkt vil det være en forudsætning, at en ung hjemløs har henvendt sig til kommunen forud for underskriften på lejekontrakten, jf. reglen i aktivlovens § 88, om at borgeren som udgangspunkt skal søge kommunen om hjælp, før pågældende påtager sig udgiften.

Hvis en ung vil kunne opfylde betingelserne for hjælp efter § 81b, men der er tale om en situation, hvor en ung påtager sig en urealistisk stor husleje, vil der være tale om uforsvarlig økonomi, og forvaltningen må vejlede og rådgive den unge om andre boligmuligheder for at forebygge, at den unge opbygger en stor gæld, hvis en ydelse til betales tilbage.

Husleje på 3000 kr., der ikke må sætte den unge i en bedre situation end andre unge med en billig bolig

I bemærkningerne til lovforslaget nævner ministeriet 3.000 kr. som den husleje, unge kan betale. I høringsnotatet tilkendegiver ministeriet, at der ikke er tale om en absolut grænse, men at kommunen skal foretage et konkret skøn i forhold til huslejeniveauet i den pågældende kommune og sikre en ensartet behandling af ansøgningerne. Bevillingen må ikke stille den unge i en bedre situation end andre unge med en billig husleje.

Lejemålene i Københavns Kommune er relativt dyre i forhold til resten af landet, og der er relativt få boliger til under 3.000 kr. Ydelsen for de tre målgrupper for bestemmelsen er ikke ens. Den laveste ydelse er uddannelseshjælp for unge uddannelsesparate under 25 på 5.857 kr. om måneden før skat.

Det er forvaltningens umiddelbare vurdering af denne gruppe af uddannelsesparate unge under 25 år ikke kan betale over 3.000 kr. i husleje. På grund af prislejet i København, kan der være fare for, at forvaltningen med en støtte, der nedbringer huslejen til 3.000 kr., sætter den unge i en bedre situation end andre unge i kommunen med en billig bolig.

Imidlertid vil hele formålet med bestemmelsen forspildes, hvis den unge får en støtte, der er for lav til at vedkommende reelt kan fastholde boligen.

Man kan forestille sig en ung uddannelsesparat med en husleje på 4.500, som er en relativt billig husleje i København. Et budget viser, at den unge vil kunne betale 2.900 kr. selv om måneden for at fastholde bolig. Der er imidlertid ikke mange unge københavnere generelt, der har så lave en husleje. En ung med samme bolig, der modtager aktivitetstillæg, vil ud fra samme budget kunne betale 3.500 kr. selv, hvilket også er en meget lav husleje. Hvis støtte på grund af de generelle boligpriser ydes med et lavere beløb, end de unge har et dokumenteret behov for, vil bestemmelsen ikke blive benyttet, fordi de unge ikke vil kunne betale deres del af lejen.

Forvaltningen antager derfor, at der ikke kan fastsættes en fast grænse for, hvor stort et beløb, den unge selv kan betale. I stedet må støtten beregnes i det konkrete tilfælde, fordi ydelserne til de tre grupper ikke er af samme størrelse, og bl.a. afhænger af om den unge modtager aktivitetstillæg.

Tilsvarende gælder, hvor der er tale om par. Her må forvaltningen foretage en individuel vurdering, som omfatter parrets samlede økonomi og boligens pris.

Midlertidig lovbestemmelse frem til 2017

Det fremgår af lovforslaget at kommunen alene får mulighed for at yde støtte frem til 2017, og at bestemmelsen derefter revideres. I 2017 kan der eventuelt findes ny finansiering.

Klagemuligheder

Borgere, som modtager afslag på en ydelse efter aktivlovens § 81b vil kunne klage til Ankestyrelsen. Det er derfor muligt, at den praksis, som er skitseret af forvaltningen, må tilrettes løbende i takt med, at Ankestyrelsen tager stilling til konkrete sager.

5. Administration

Specielt om subsidiaritetsprincippet og administration af bestemmelsen

Bestemmelsen er således subsidiær til aktivlovens § 81 og 81a om hhv. enkelttydelser og ydelser til udsættelsestruede lejere og servicelovens § 52a om ydelser til børnefamilier. Dette betyder, at forvaltningen skal tage stilling til om en ansøger kan få en ydelse til husleje efter disse bestemmelser, før der tages stilling til en ydelse efter § 81b.

Dette er ikke nødvendigvis logisk, fordi aktivlovens § 81 og 81a og servicelovens § 52a er begrænset til tilfælde, hvor borgeren er truet af udsættelse, hvorimod borgeren i § 81b er i en udsat situation. En borger i en udsat situation vil ofte endnu ikke være udsættelsestruet. Borgeren vil dog som følge af subsidiaritetsprincippet modtage en afgørelse på hjælp efter de øvrige bestemmelser (om hjælp i en udsættelsestruet situation), før Socialforvaltningen tager stilling til en ydelse efter § 81b.

Dermed er der risiko for, at bestemmelsen vil føre til en relativt stor administration – som er overflødig i forhold til borgerens retsstilling og mulighed for at modtage en ydelse.

Dog gælder den nye bestemmelse i aktivlovens § 81b kun for personer under 30 år, hvorfor det alene er for personer i denne målgruppe, at forvaltningen vil møde væsentligt forøget administration.

Tilbagebetaling af hjælp

Hjælpen efter aktivlovens § 81b er – som hjælp efter eksempelvis § 81 og § 81a - omfattet af aktivlovens bestemmelser om tilbagebetaling. Når kommunen vurderer at den unge opfylder betingelserne for hjælp efter § 81b, kan kommunen samtidig træffe afgørelse om at den bevilgede hjælp skal tilbagebetales, såfremt betingelserne for tilbagebetaling er opfyldt.

6. Andre indsatser til forebyggelse af udsættelser

Der har på alle niveauer i både kommune og stat været fokus på forebyggelse af udsættelser de seneste år.

Den 1. januar 2013 trådte aktivlovens § 81a i kraft om støtte til udsættelsestruede lejere. Denne bestemmelse udvidede de daværende rammer for, hvem kommunen kunne yde økonomisk støtte til.

Pr. 1. april 2013 blev en bestemmelse om fremrykket underretningspligt indført i almenboligloven. Bestemmelsen betyder, at kommunen får besked, hvis en anvist borger modtager en rykker indenfor det første år i boligen. Kommunen har så pligt til at indkalde borgeren til møde om håndtering af restancen.

Kommunen har øget sin opsøgende indsats, og der er kommet et tæt samarbejde mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen. Socialforvaltningen bidrager med relevante oplysninger, når en borger er i risiko for sanktionering og boligrådgiverne opsøger borgere i risiko-grupper for enten sanktionering eller udsættelse.

Herudover etablerede Socialforvaltningen i 1. kvartal 2013 en ny type opsøgende medarbejdere i forhold til unge, kaldet sociale mentorer, som bl.a. har til opgave at forebygge udsættelser blandt unge. Endelig har kommunen sin egen økonomiske rådgivning, som fokuserer på Socialforvaltningens målgrupper.

Såvel private organisationer som almene boligorganisationer har igennem de seneste år ligeledes etableret økonomiske rådgivninger finansieret af statslige puljemidler. Dermed er det muligt at henvise borgere til et privat initiativ, hvis ikke de ønsker at give kommunens medarbejdere indsigt i deres økonomi.

7. Bestemmelsens økonomiske konsekvenser

Det fremgår af lovforslaget, at alle udgifter til bevilling af ydelser afholdes fuldt ud af kommunen. Dog vil der indtil 2017 ske en forhøjelse af bloktilskuddet. Eftersom bestemmelsen målrettes kommuner med boligforsyningsmæssige problemer, forekommer det ikke helt rimeligt, at kompensationen fordeles med bloktilskuddet.

Ministeriet vurderer i lovbemærkningerne, at der på landsplan vil være behov for støtte til 2.000 unge pr. år. Ministeriets vurdering er endvidere, at de unge i gennemsnit vil modtage ydelsen i 5 måneder, og at de vil få 2.000 kr. pr. måned i støtte.

Hvis det antages at 10 % af landets beboere bor i København, vil der dermed være behov for støtte til 200 unge i Københavns Kommune. Kommunen er således blevet DUT-kompenseret med 2 mio. kr. årligt indtil 2017 via bloktilskuddet.

I 2. halvår 2013 havde forvaltningen et forbrug efter den sammenlignelige bestemmelse i aktivlovens § 81a på knap 1. mio. kr., hvilket svarer til et årligt forbrug på 2 mio. kr.

I forhold til § 81a er § 81b bredere formuleret i forhold til krav til den unge. Omvendt er det alene unge under 30 år, der kan søge støtte. Forvaltningen antager, at det årlige behov for midler til støtte efter § 81b vil ligge mindst på samme niveau som § 81a.

Den primære målgruppe for lovforslaget er unge, som kommer i en problematisk økonomisk situation. Unge, der varigt har modtaget en lav økonomisk ydelse vil som udgangspunkt ikke have en for dyr husleje. De fleste unge, der oplevede nedgang i ydelser i forbindelse med kontanthjælpsreformens ikrafttræden 1. januar 2014, vil formentlig være blevet udsættelsestruede eller være fraflyttet, fordi der nu er gået et halvt år siden reformen trådte i kraft.

På baggrund af den ovenstående tolkning af bestemmelsen er det derfor forvaltningens antagelse, at det årlige forventede forbrug som følge af bestemmelsen kan holdes inden for rammen af DUT-kompensationen på 2 mio. kr.

8. Videre proces

Såfremt Socialudvalget tiltræder indstillingen, vil indholdet af bilag 1 blive redigeret, så det kan udsendes som vejledning for lokalforvaltningen i forhold til at sikre ens praksis vedrørende bestemmelsen.

Udsendes der bekendtgørelser eller vejledning fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold vil kommunens praksis blive tilrettet herefter. Tilsvarende vil praksis blive tilrettet, hvis der bliver afgjort principielle sager i Ankestyrelsen, som ikke er overensstemmelse med kommunens praksis.